

“ซุมกะเทย” ไซมอน คาบาเรต์
และการสถาปนาความสัมพันธ์เชิงอำนาจในเครือข่ายทางสังคมใหม่
Simon Cabaret and “Kathoey Assemblage”:
A Reconstruction of Power Relation in New Social Network

วัชรวุฒิ ซื่อสัตย์* และ พัชรินทร์ สิริสุนทร**
Wacharawuth Suesat and Patcharin Sirasoonthorn

* จบปริญญาการศึกษาระดับบัณฑิต (การศึกษา) คณะศึกษาศาสตร์ และศิลปศาสตรบัณฑิต (พัฒนาลังคม) คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร (เกียรตินิยมอันดับ 1) และปัจจุบันกำลังศึกษาในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร (ทุนโครงการปริญญาเอกกาญจนาภิเษก, คปก. รุ่นที่ 15)

** อาจารย์ที่ปรึกษา, รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Suesat, W. and Sirasoonthorn, P. (2016). 12(1): 125-150

Copyright © 2016 by Journal of Social Sciences, Naresuan University: JSSNU.

All rights reserved

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ “ชุมกะเทย” และการสถาปนาความสัมพันธ์เชิงอำนาจผ่านเครือข่ายทางสังคม ที่เรียกว่า “ระบบแม่” ของชุมกะเทยไชน่อน คาบาเรต์ โดยใช้การศึกษาเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม ในโรงละครภูเก็ทไชน่อน คาบาเรต์ และหอพักนักแสดงไชน่อน คาบาเรต์ (หอม่่วง) โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และเขียนบรรยายแบบเล่าเรื่อง ส่วนการวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม ใช้แบบบันทึกเครือข่ายแบบฟรีรีคอล และวิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงค่าความหนาแน่น ค่าความเป็นศูนย์กลาง และค่าเข้าสู่ศูนย์กลางความใกล้ชิด ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป UCINET 6 version 6.594 (Free trial user) และ NetDraw version 2.155 ผลการศึกษาพบว่า 1) ชุมกะเทยไชน่อน คาบาเรต์ เกิดขึ้นจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม มีลักษณะของการจัดเรียงปัจเจกกะเทยที่ได้รับผลกระทบจากการกีดกันทางสังคม เพื่อสร้างพื้นที่ใหม่ทางสังคมที่มีระบบความสัมพันธ์แบบแนวระนาบ และให้ความหมายใหม่ของพื้นที่ ตัวตน และชุมกะเทยย่อย และ 2) เครือข่ายทางสังคม เกิดขึ้นจากการสถาปนาความสัมพันธ์เชิงอำนาจผ่าน “ระบบแม่” โดยมีโครงสร้างเครือข่าย ที่ประกอบสมาชิกจำนวน 80 ราย ค่าความหนาแน่นเท่ากับ 0.998 (S.D. 0.047) ค่าระดับศูนย์กลางเป็น 79 และค่าเข้าสู่ศูนย์กลางความใกล้ชิด มีค่า 1.000 โหนดที่แท้จริงสูงสุด คือ แม่ปู (F12) และคุณน้าแซนดี้ (F17)

คำสำคัญ: ชุมกะเทย, เครือข่ายทางสังคม, ไชน่อน คาบาเรต์, ระบบแม่

Abstract

This paper aims to analyze “*Kathoey Assemblage*” and the establishment of power relation in a social network named “Mother Clanship”. Qualitative approach was applied to collect data from Simon Cabaret. Research tools included in-depth interview guideline, and participant observation checklist. Narrative technique and content analysis were adopted. Social network analysis used free recall social network form to show density, centrality measure, and closeness centrality by UCINET 6 version 6.594 (Free trial user) and NetDraw version 2.155.

This paper found that, firstly, “*Kathoey Assemblage*” was established from socio-economic motivation. The “Assemblage” was in the form of collective individual structure who has been socio-cultural abused form social, and created plateaus. The process of assemblage emerged from deterritorialization, reterritorialization, and coding impact on complex space, identity, and sub-Kathoey assemblage. Secondly, the power relation was reconstructed via social network called “Mother Clanship” with density = 0.998 (S.D. 0.047), centrality measure =79, and closeness centrality =1.000. In addition, social networks were controlled by *Mae Pu* (F12) and *Khun Na Sandy* (F17).

Keywords: *Kathoey Assemblage*, Social Network, Simon Cabaret, Mother Clanship

unna

สภาวะการไร้ตัวตนของคนบางกลุ่มในสังคม หรือการเข้าสู่กระบวนการเป็น “ชายขอบ” ถูกกระทำผ่านกระบวนการพัฒนาและปรากฏการณ์ทางสังคมหลากหลายรูปแบบ การผลักบุคคลหรือกลุ่มที่มีความแตกต่าง นำมาซึ่งการกีดกัน แบ่งแยก และเบียดขับคนบางกลุ่มให้กลายเป็นคนด้อยโอกาส ถูกมองไม่เห็นและถูกเบียดขับให้กลายเป็น “คนอื่น” ในบรรดากลุ่มคนเหล่านี้ บุคคลชั้นกลาง (People in between) หรือคนที่มีชีวิตอยู่ในพื้นที่สีเทา มีสถานะทางสังคมไม่ชัดเจน หรือเป็นผู้ที่แตกต่างจากบรรทัดฐานของสังคม คือ บุคคลที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด และมีงานศึกษาวิจัยอย่างเป็นทางการอย่าง เป็นระบบน้อยที่สุด อาทิ ชนกลุ่มน้อย คนพิการ คนข้ามชาติ คนไร้บ้าน ผู้ค้าบริการทางเพศ วัยรุ่นท้องไม่พร้อม นักโทษ เกย์ และเลสเบียน (สุริชัย หวันแก้ว, 2550)

ดังนั้น สถานะของการเป็น “บุคคลชั้นกลาง” มักนำมาสู่ความรู้้อานาจ ไร้เสียง ไร้โอกาส การปิดป้าย ใสร้าย และกีดกัน ดังนั้น งานวิจัยจำนวนมากที่ผลิตซ้ำสภาวะดังกล่าว จึงอาจสะท้อนประเด็นปัญหาและความจริงที่เกิดขึ้นในสังคม ได้เท่าๆ กับการผลิตซ้ำความหมายเดิมและเบียดขับบุคคลเหล่านี้ให้อยู่ในสถานะของ “บุคคลชั้นกลาง” ต่อไป

วรรณกรรมร่วมสมัยจำนวนมาก สะท้อนให้เห็นถึงรูปแบบที่หลากหลายของการสร้างกระบวนการต่อรอง เพื่อการนำตัวตนเข้าสู่ศูนย์กลาง อาทิ งานเขียนเรื่อง “อยู่ชายขอบ มองลวดความรู้” ส่วนที่ 1 ประเด็น “การต่อสู้เพื่อความเป็นคนของคนชายขอบในสังคมไทย” (อานันท์ กาญจนพันธ์, 2549: 15-28) ได้แสดงให้เห็นตัวอย่างของกรณีศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ชาวม้ง ที่เลือกสร้างภาพลักษณ์ใหม่และใช้กระบวนการโต้ตอบแบบสร้างสรรค เพื่อแสดงถึงความเป็นชุมชนปลอดภัยเสพติด พร้อมๆ กับนำเสนอธรรมชาติที่ตรงตามพื้นที่สูงหรือพยายามแปลงวัฒนธรรมดั้งเดิมให้เป็นสินค้าเพื่อการท่องเที่ยว อีกตัวอย่างคือ ชาวปกากะญอ ที่นำวัฒนธรรมชนเผ่าและภูมิปัญญาดั้งเดิม มาใช้เพื่อแสดงพลังอานาจในการขัดขึ้นอานาจรัฐ ผ่านการต่อสู้เพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติ และโอกาสในการใช้พื้นที่ป่า เพื่อประกอบอาชีพสร้างรายได้โดยไม่ทำลายป่าไม้ กรณีตัวอย่างทั้งสองนี้ สะท้อนให้เห็นถึง การสถาปนาอานาจของความสัมพันธ์รูปแบบใหม่ๆ ที่ “บุคคลชั้นกลาง” นำมาใช้เพื่อการต่อสู้ ผ่านกระบวนการเลือก “ปรับใหม่” หรือ “อยู่ร่วม” อย่างลงตัว

อย่างไรก็ตาม ผลผลิตของทั้งสองกระบวนการต่อสู้ ยังคงถูกกดทับไว้ด้วย “ความเป็นปกติ” ของความสัมพันธ์เชิงอานาจที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่าง “บุคคลชั้นกลาง” กับรัฐ ซึ่งในหนังสือรวมบทความ “ประชากรและสังคม 2555: ประชากรชายขอบและความเป็นธรรมในสังคมไทย” ได้กล่าวว่า “สังคมไทยไม่ควรรอนุญาตให้ใครก็ตามมีชีวิตอยู่ท่ามกลางความไม่เป็นธรรมจนกลายเป็นเรื่องปกติธรรมดา และเข้าใจเพียงว่ามันเป็นเช่นนั้นเอง” ประเด็นที่น่าสนใจ คือ ความไม่เท่าเทียมเกิดขึ้นตลอดเวลา ทั้งในระดับของ “ตัวบุคคล” “กิจกรรม” และ “ปรากฏการณ์ทางสังคมกลุ่มย่อย” แต่กลับถูกทำให้เป็นเรื่องปกติในสังคมไทย ในบทความนี้ ผู้วิจัยเน้น “ตัวบุคคล” ที่เป็น “เพศนอกขนบ” โดยเฉพาะบุคคลที่รักเพศเดียวกัน ซึ่งเป็น “บุคคลชั้นกลาง” ที่มีจะถูกสังคมปฏิเสธและมอบความเป็นอื่นให้เสมอๆ ดังพบได้ในกรณีกระแสการเรียกร้องสิทธิมนุษยชนของกลุ่มคนหลากหลายทางเพศ ที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมตามกฎหมายของประเทศไทย ตัวอย่างเช่น คู่ชีวิตของคนรักเพศเดียวที่ถูกทำให้เป็นเพียง “การดำรงชีวิตคู่อกขนบ” ที่ไม่มีกฎหมายรับรองสถานภาพ (กุลภา วจนสาระ และกฤตยา

อาชวินิกกุล, 2555: 10-13)

สภาวะความเป็น “บุคคลชั้นกลาง” ของ “กะเทย” ทำให้ต้องมีฐานะของปัจเจกที่ไม่มีพื้นที่ทางสังคมหรืออำนาจในการต่อรอง แต่กลับสถาปนาระบบความสัมพันธ์เชิงอำนาจชุดใหม่ผ่านกระบวนการต่อสู้ เพื่อช่วงชิงพื้นที่ใหม่ ด้วยการสร้างกลุ่มหรือเครือข่ายทางสังคมที่มีสภาพพื้นพรมแดน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่กลุ่ม หรือที่ในบทความนี้เรียกว่า “ชุมชนกะเทย” จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจ เพราะ “ชุมชน” (Assemblage) ในความหมายนี้ แตกต่างจากความหมายของคำว่า “ชุมชน” (Community) ที่มักหมายถึง การรวมกลุ่มของบุคคลที่มีความสนใจเหมือนกัน มาอาศัยอยู่ในพื้นที่เดียวกัน ภายใต้กฎระเบียบเดียวกัน มีการแลกเปลี่ยนปฏิสัมพันธ์ ผลประโยชน์ ผ่านการสร้างขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม และประเพณีร่วมกัน ซึ่งหากพิจารณาจากนิยามข้างต้น การเป็นชุมชนต้องประกอบด้วย คน ความสนใจร่วม อาณาบริเวณ การปฏิบัติต่อกัน และความสัมพันธ์ของสมาชิก (จิรพรรณ กาญจนะจิตตรา, 2529: 3; วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2532: 2-3)

ในวรรณกรรมบางสำนัก ได้แบ่งความหมายของ “ชุมชน” ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแนวคิดเดิมที่เชื่อว่าชุมชนยังคงต้องยึดติดกับพื้นที่ทางกายภาพอย่างเคร่งครัด ส่วนกลุ่มแนวคิดใหม่ เชื่อว่า ชุมชนไม่ได้ยึดโยงอย่างตายตัวกับพื้นที่หรือมนุษย์เท่านั้น แต่ทับซ้อนไปด้วยอุดมการณ์ อำนาจ และความสัมพันธ์ทางสังคมที่สร้างความเป็นหนึ่งเดียวกัน ตัวอย่างพื้นที่บนโลกเสมือนจริง (Cyberspace community) ที่เชื่อมโยงประสานผู้คนผ่านสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างรวดเร็ว และไม่มีข้อจำกัดทางด้านกายภาพของมนุษย์ หรือแม้แต่กายภาพทางด้านภูมิศาสตร์ สะท้อนให้เห็นถึงความหมายใหม่ของชุมชนที่ถูกผลิตขึ้นในโลกไร้พรมแดน (ธีระภัทรา เอกผาชัยสวัสดิ์, 2553: 68-69, 115-121)

บทความนี้ ผู้เขียนเลือกใช้แนวคิดหลังโครงสร้างนิยม ที่ปรากฏในหนังสือ *A thousand plateaus: capitalism and schizophrenia* (1980) เรื่องมโนทัศน์ “ชุมชน” (An assemblage) หรือเรียกอีกอย่างว่า การเชื่อมต่อของจักรกลในเชิงประจักษ์ ซึ่งอธิบายความซับซ้อนของปรากฏการณ์บนพื้นที่ที่มีการแยกชั้น (Strata) และลัดหล่นกันตามลำดับ โดยกระบวนการชุมชน เป็นตัวเชื่อมที่ทำลายชั้นต่างๆ ของพื้นที่ และสร้างระนาบเดียวกัน (Plane) เพื่อให้เห็นถึงรายละเอียดปลีกย่อยของพื้นที่ระนาบ ที่ซ่อนเร้นพลังอำนาจที่เข้มแข็ง (Deleuze and Guattari, 2005: 71, 73; Holland, 2013: 59-60)

กลุ่มนักคิดหลังเดอเลิซ และกัตตารี ได้พัฒนามโนทัศน์ “Assemblage” เพื่อนำมาอธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมได้ ตัวอย่างงานเขียนของ DeLanda (2006a, 2006b: 250-266, 2010: 2-27) ได้อธิบายว่า “Assemblage” เป็นการจัดเรียงความสัมพันธ์ของสิ่งที่แตกต่างกัน (Heterogeneous) เข้ามารวมกันแบบชั่วคราวชั่วคราว หรือสร้างพันธมิตร (Alliances) หรือเครือข่าย (Network) โดยการจัดเรียงนั้นจะกระทำ จะเกิดสิ่งใหม่ขึ้นเสมอๆ ดังนั้น ความแตกต่าง หรือความเฉพาะเจาะจงจะต้องไม่เป็นอุปสรรคในการจัดเรียง การจัดเรียงหรือเชื่อมเข้าหากัน จะต้องมีการสร้างอาณาบริเวณ (Territory) ด้วยกระบวนการทำลายอาณาบริเวณเดิม (Deterritorialization) และสร้างความหมายใหม่ (Coding) เพื่อให้สิ่งใหม่ที่ถูกจัดเรียงมีความเป็นนามธรรม (Concrete) หรือมีความเป็นเอกราชของตนเอง (Autonomy) อย่างไรก็ตาม DeLanda (2002: 45-116) การจัดเรียงสิ่งใหม่จะต้องอิงอยู่บนพื้นฐานของพื้นที่ (Space) และเวลา (Time) ที่ไม่สม่ำเสมอ หรือ

ไม่สอดคล้องกัน เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงบริบท (Context) ที่แตกต่าง และผลิตสิ่งใหม่แบบก้าวหน้า

ส่วนบริบทของงานเขียนวิชาการในสังคมไทยบางส่วน ได้ให้ความหมายของ “Assemblage” ว่าคือ “การเชื่อมต่อ” เป็นลักษณะของการมารวมกัน หรือเชื่อมต่อกัน เพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ หรือการจัดเรียงสิ่งที่แตกต่างกันในชนบของสังคมใหม่ การสร้างเป็นชุดคำอธิบาย กลุ่ม ก้อนใหม่ๆ ขึ้น โดยความแตกต่างหลากหลายไม่ เป็นอุปสรรคต่อการเชื่อมต่อ โดยในการเชื่อมต่อนี้ๆ จะพบมโนทัศน์ย่อยที่เกี่ยวข้อง 2 ชนิดคือ การสลาย เส้นแบ่งเดิม (Deterritorialization) การลากเส้นแบ่งใหม่ (Reterritorialization) และการให้ความหมายใหม่ (Coding) (ไชยรัตน์ เจริญสินโอสถ, 2553: 27; 2554: 136; 2555ก: 74-75; 2555ข: 283-284; 2555ค: 5, 8; 2556ก: 6-8; 2556ข: 7) จากมโนทัศน์ข้างต้น ผู้เขียนจึงใช้เพื่อการวิเคราะห์ปรากฏการณ์ “ซุมกะเทย”

ผู้เขียนตั้งคำถามกับปรากฏการณ์การ “ซุมกะเทย” (Kathoe Y Assemblage) ว่าสามารถนำมาใช้ ทำความเข้าใจกับการสถาปนาระบบความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่เกิดขึ้นใน “ซุม” ได้หรือไม่อย่างไร โดยพื้นที่ของ ซุมกะเทยที่นำมาใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ พื้นที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี และจังหวัดภูเก็ต เนื่องจากทั้งสอง แห่งเป็นซุมกะเทย ที่ยอมรับกะเทยเข้าอยู่ และได้รับการกล่าวขานว่าเป็น “พื้นที่เอกราชของกะเทย” (Queer autonomy) (Jackson, 2011) ผ่านการประกอบอาชีพนักแสดงคาบาเรต์ และโสเภณี (Jackson, 1995: 189, 191; 1999; Totman, 2003; เปรมปริดา ปราโมช ณ อยุธยา, 2546; 2547; Pramroj Na Ayuthaya, 2007) โดยพื้นที่เมืองพัทยา เป็นจุดกำเนิดของคณะคาบาเรต์โชว์ที่มีชื่อเสียงและอายุยาวนานที่สุด คือ โรงละคร ทิฟฟานี โชว์ (Tiffany’s show) โรงละครอัลคาซาร์ คาบาเรต์ (Alcazar cabaret) และคณะคาบาเรต์โชว์ “ไซมอน” ปัจจุบันย้ายไปเปิดกิจการใหม่ ในจังหวัดภูเก็ต ภายใต้ชื่อใหม่ว่า โรงละครภูเก็ต ไซมอนคาบาเรต์ (Phuket Simon cabaret) ดังนั้น ผู้เขียนจึงเลือกพื้นที่ของ “ไซมอน คาบาเรต์” เป็นกรณีศึกษา เนื่องจาก คณะโชว์ดังกล่าว ได้สร้างพื้นที่ระหว่างเมืองพัทยาและภูเก็ต จึงสะท้อนจุดกำเนิดที่แตกต่างของซุมกะเทยได้ มากกว่าสองแห่งข้างต้น และมีความไหลลื่นของพื้นที่ทางกายภาพมากกว่า

ด้วยสภาพปัญหาข้างต้น ผู้เขียนจึงตั้งคำถามกับโครงสร้างทางสังคมใหม่ในซุมกะเทย เงื่อนไข และ เครือข่ายทางสังคม ของ “ระบบแม่” ที่เป็นกลไกสำคัญในการสถาปนาระบบความสัมพันธ์เชิงอำนาจขึ้นใหม่ ภายใต้โครงสร้างและพื้นที่แบบใหม่ อย่างไรก็ตาม เพื่อทำความเข้าใจปรากฏการณ์ของการซุมกะเทย และการ สถาปนาความสัมพันธ์เชิงอำนาจของกะเทย ผู้เขียนจึงเลือกใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed method) (รัตนะ บัวสนธ์, 2555) ประกอบด้วยการศึกษาเชิงคุณภาพ คือการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้มาซึ่ง ปรากฏการณ์ของซุมกะเทย และการศึกษาเชิงปริมาณ ด้วยวิธีการวิเคราะห์เครือข่ายโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ทางสถิติ (Prell, 2012; McCulloh, 2013; Scott, 2013) เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเชิงรูปธรรมของความสัมพันธ์ เชิงอำนาจของซุมกะเทย และ “แม่” ที่แท้จริง ในเครือข่ายของซุมกะเทยไซมอน

วัตถุประสงค์

เพื่อวิเคราะห์ซุมกะเทย และการสถาปนาความสัมพันธ์เชิงอำนาจผ่านเครือข่ายทางสังคม

วิธีการศึกษา

การศึกษาด้วยวิธีการเชิงผสมผสาน (Mixed method) (รัตนะ บัวสนธ์, 2555) ประกอบด้วยการศึกษาเชิงคุณภาพ และการศึกษาเชิงปริมาณ ซึ่งมีกระบวนการศึกษา ดังนี้

การศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative approach) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ใช้แนวสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยกำหนดคุณลักษณะของผู้ให้ข้อมูล คือ (1) เป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับคณะคาบาเรต์ไซมอน ทั้งในบริบทของเมืองพัทยา และจังหวัดภูเก็ต (2) สามารถบอกเล่าเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงของคณะคาบาเรต์ไซมอนได้ และ (3) มีความทรงจำที่ดีและไม่มีปัญหาในการสื่อสาร ตลอดจนการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant observation) กิจกรรมภายในโรงละคร ภูเก็ตไซมอน คาบาเรต์ และหอพักนักแสดงไซมอนคาบาเรต์ (หอม่วง) ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content analysis) ตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า จำแนกข้อมูลตามประเภทของการจัดหมวดหมู่ อภิปรายเทียบเคียงผลการศึกษากับแนวคิดที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอแบบเล่าเรื่อง (Narrative)

การวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม (Social network analysis) ใช้แบบบันทึกเครือข่ายแบบฟรีรีคอล (Free recall) จากโหนด (Node) ในเครือข่ายแบบชุดข้อมูลเดียว (One-mode dataset) (กวินธร เสถียร และพัชรินทร์ สิริสุนทร, 2557: 65) วิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงค่าความหนาแน่น (Density) ค่าความเป็นศูนย์กลาง (Centrality measure) และค่าเข้าสู่ศูนย์กลางความใกล้ชิด (Closeness centrality) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป UCINET 6 version 6.594 (Free trial user) (Borgatti, Everett, and Freeman, 2002) และ NetDraw version 2.155 (Borgatti, 2002) เพื่อแสดงแผนผังลักษณะเครือข่ายทางสังคม โดยใช้เทคนิคการฉายภาพแบบ Spring embedding และเทคนิคการฉายภาพแบบ Principle components (PC)

คำอธิบายความหมายของค่าเชิงสถิติที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม (Prell, 2012; McCulloh, 2013; Scott, 2013; ปัทมา ทูมาวงศ์, 2551; ปัทมา ทูมาวงศ์ และดวงกลม ไตรวิจิตรคุณ, 2552; พัชรินทร์ สิริสุนทร และกวินธร เสถียร, 2552: 231-234; รุจเรชา วิทยายุทธภูมิกุล และน้ำทิพย์ วิภาวิน, 2555) ประกอบด้วย

1. โหนด หมายถึง บุคคลศูนย์กลาง หรือผู้ที่อยู่ในตำแหน่งศูนย์กลางของเครือข่ายหนึ่งๆ เป็นบุคคลที่มีสมาชิกภายในเครือข่ายติดต่อกันมากที่สุด และมีความสำคัญต่อการพัฒนาเครือข่าย หรือการดำรงอยู่ของเครือข่ายหนึ่งๆ ในหนึ่งเครือข่ายจะมีบุคคลศูนย์กลางมากกว่า 1 รายได้

2. ความหนาแน่น หมายถึง ระดับความร่วมมือระหว่างสมาชิกที่เกิดขึ้นในเครือข่ายหนึ่งๆ วัดได้จากจำนวนเส้นทางการเชื่อมต่อกันระหว่างสมาชิกทั้งหมดที่ปรากฏขึ้นจริงในเครือข่ายหนึ่งๆ โดยคำนวณตามสูตรทางคณิตศาสตร์ มีค่าอยู่ระหว่าง 0-1 แสดงว่า ระดับการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในเครือข่ายมีความถี่สูง และมีความเหนียวแน่น

3. ความเป็นศูนย์กลาง หมายถึง ตำแหน่งของสมาชิกที่อยู่ศูนย์กลางของเครือข่ายหนึ่งๆ แสดงถึงความเป็นที่นิยมของสมาชิก ซึ่งวัดจากผลรวมของการเชื่อมต่อโดยตรงระหว่างสมาชิกแต่ละรายกับสมาชิก

ทุกรายในเครือข่ายหนึ่งๆ โดยการแจกแจงความถี่

4. การเข้าสู่ศูนย์กลางความใกล้ชิด หมายถึง ระยะความสัมพันธ์ของสมาชิกในเครือข่ายหนึ่งๆ แสดงถึงความใกล้ชิดกับสมาชิกอื่นและใช้ระยะทางที่สั้นที่สุดในการเข้าถึง (Geodesic path distance) วัดได้จากจำนวนเส้นเชื่อมโยงทั้งหมดที่ใช้ในการเดินทางจากสมาชิกหนึ่งไปยังอีกสมาชิกหนึ่ง โดยการลากผ่านสมาชิกอื่นๆ ภายในเครือข่ายด้วยเส้นทางที่สั้นที่สุด ซึ่งวัดผลการจากการคำนวณตามสูตรทางคณิตศาสตร์

อนึ่ง การศึกษาด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงผสมผสานเป็นการสร้างความสมดุลระหว่างข้อมูลเชิงคุณภาพและข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งต่างก็มีจุดเด่นจุดด้อยที่แตกต่างกัน เพื่อสะท้อนปรากฏการณ์ทางสังคมทั้งในมิติแบบวิทยาศาสตร์สังคม และสังคมวิทยาประยุกต์ (มนัส สุวรรณ, 2544: 14-20; ไชยวัฒน์ รุ่งเรืองศรี, 2550: 20-50; รัตนะ บัวสนธ์, 2551: 30-33;) ดังนั้น การเลือกใช้ระเบียบวิธีการข้างต้น จะเป็นการเติมเต็มข้อมูลทั้งสองส่วนให้เกิดความสมดุล และช่วยสร้างความเข้าใจในเชิงรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

ผลการศึกษา

จากผลการศึกษาพบประเด็นสำคัญ 2 ประการ คือ

1. ชุมกะเทยไชน่อน

กระบวนการเข้ามาชุมชนของกะเทย มีมิติสำคัญ 3 ประการคือ เวลา พื้นที่ และบริบท โดยมีรายละเอียดพอสรุปได้ ดังนี้

1.1 มิติด้านเวลา

การศึกษาประวัติความเป็นมาของชุมชนกะเทยไชน่อน คาบาเรต์ ตั้งแต่ช่วงของการก่อตั้งคณะแสดงคาบาเรต์โชว์ หรือปัจจุบันใช้ชื่ออย่างเป็นทางการว่า “บริษัท ภูเก็ตไชน่อน คาบาเรต์” แบ่งออกเป็น 2 ยุค คือ **ยุคไชน่อน เมืองพัทยา** หรือช่วงเวลา ตั้งแต่ พ.ศ.2518 ถึง พ.ศ.2540 เริ่มเปิดกิจการที่มีการแสดงเมื่อ พ.ศ.2518 ภายในสถานบริการบาร์เบียร์ ชื่อว่า “ไชน่อน บาร์” บริเวณหาดหัวแหลม¹ พัทยาใต้ [พิกัด 12°55’31.6”N 100°52’16.3”E] ดังภาพ 1 คำว่า “ไชน่อน” มาจากชื่อของเจ้ากิจการ คือ คุณสุไทร รวยริน หรือชื่อเรียกทั่วไปว่า “เฮียไทร” คำว่า “ไซ” จึงมาจาก “ไทร” ซึ่งเป็นชื่อของเจ้าของกิจการ ส่วนคำว่า “ม่อน” มาจากคำในภาษาอังกฤษที่ประดิษฐ์ขึ้น เพื่อให้ทั้งสองคำรวมกันแล้วมีความเป็นตะวันตก ในช่วงที่พัทยากำลังเคลื่อนเข้าสู่ภาวะความทันสมัย

ภาพ 1 ป้ายสถานบริการบาร์เปียร์ “ไซมอน” ในปัจจุบัน ซึ่งเดิมเคยเป็นพื้นที่สำหรับการแสดงของกะเทย
ที่มา: Google Street View, 2016

คณะนักแสดงไซมอน ตามที่ปรากฏในภาพ 2 เดิมเป็นกลุ่มของกะเทยที่มีใจรักในการแสดง และแสวงหา “พื้นที่เอกราชใหม่” ที่กะเทยสามารถมา “ซุ่ม” กันโดยไม่ถูกเบียดขับออกจากสังคม โดยพัทยาไต้ในช่วงปี พ.ศ.2520-2527 เป็นช่วงเวลาที่พัทยาไต้ถูกตราว่าเป็นของกะเทย และย่านทำงานของผู้หญิงขายบริการทางเพศ ส่วนของการแสดงคาบาเรต์จะใช้พื้นที่บางส่วนของเวทีซกมวยของสถานบริการบาร์เปียร์สำหรับการแสดง เริ่มแสดงเวลา 21.45 น. ถึง เวลา 22.00 น. การแสดงส่วนใหญ่ ให้ความสำคัญกับการเลียนแบบนักแสดง นักร้อง หรือดาราที่มีชื่อเสียงทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ หรือที่เรียกว่า “Lip-synch²” นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาชมการแสดงและดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกือบตลอดทั้งคืน ในพื้นที่การแสดงที่มีลักษณะเป็นพื้นที่เปิด และไม่มีการเก็บค่าบัตรผ่านประตู หลังจากที่ทำกรการแสดงเสร็จแล้ว สถานบริการบาร์เปียร์จะฉายภาพยนตร์ จำนวน 3 เรื่อง จนกระทั่งถึงเวลา 06.00 น. จึงปิดสถานบริการบาร์เปียร์

ในช่วงปี พ.ศ.2520 ถึง พ.ศ.2527 กิจการสถานบริการบาร์เปียร์ที่ร่วมกับการจัดแสดงของกะเทยได้รับความชื่นชอบจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก ทำให้มีการเปิดรับนักแสดงที่เป็นกะเทย เพิ่มจำนวนชุดการแสดง และพัฒนารูปแบบการแสดงจนมีความสวยงามมากยิ่งขึ้น ทั้งในเรื่องของการแต่งกาย สีลาของการแสดง ตลอดจนเวที มีการติดตั้งผ้า幔 และฉากหลังที่สวยงามมากขึ้น การเปลี่ยนผ่านทางสังคมดังกล่าว ส่งผลให้คุณภาพชีวิตของกะเทยที่เป็นนักแสดงในยุคนั้นดีขึ้นตามลำดับ จนเกิดเป็น “ตำนาน 14 นางสิงห์” คือนักแสดงกะเทย 14 ราย ที่สามารถสร้างตัวตนจนมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้น และต่อมาได้เลิกทำอาชีพนักแสดงเพื่อไปแสวงหาความมั่นคงในชีวิต โดยทั้ง 14 นางโชว์ หนีออกจากสถานบริการบาร์เปียร์เมืองพัทยา ทั้งทางเรือและเดินเท้า เพื่อหลบหนีจากอำนาจของเจ้าของกิจการ ซึ่งในขณะนั้นมีอำนาจและบารมีในพื้นที่มาก ความรู้สึกกลัวเนื่องจากเกรงว่าจะได้รับอันตราย จึงพยายามหลบหนี เพื่อไปหาพื้นที่ใหม่ในการใช้ชีวิตที่ดีและมั่นคงขึ้น การหลบหนีของนักแสดงหลักถึง 14 ราย สร้างปัญหาที่ถือว่าเป็นวิกฤตของสถานบริการบาร์

เปียร์ ณ เวลานั้นมาก เนื่องจากกำลังประสบความสำเร็จสูงสุด แต่อย่างไรก็ตาม การจัดแสดงยังดำเนินต่อไป และเริ่มวางแผนทำธุรกิจระยะยาวที่เกี่ยวข้องกับการแสดงโชว์ โดยเน้นกะเทยเป็นหลัก

ภาพ 2 นักแสดงคาบาเรต์โชว์ คณะไข่ม่อน ณ เมืองพัทยา
ที่มา: มานะ สงบภัย (19 ตุลาคม 2558) [Facebook: เพื่อนเก่าสาวไข่ม่อน]

ยุคไข่ม่อน เมืองภูเก็ต หรือช่วงเวลาตั้งแต่ พ.ศ.2532³ ถึง พ.ศ.2558 เป็นช่วงเวลาหลังจากกิจการในเมืองพัทยาดีขึ้นแล้ว และมีการวางแผนย้ายกิจการไปสู่พื้นที่ใหม่ ในจังหวัดภูเก็ต ดังภาพ 3 เมื่อ พ.ศ.2534 ซึ่งถือเป็นครั้งแรกของการเกิดพื้นที่ทางสังคมที่ได้รับการยอมรับและสร้างอาชีพที่มั่นคงสำหรับกะเทยโดยเฉพาะ การบุกเบิกพื้นที่สำหรับอาชีพของกะเทย โดย คุณสัมฤทธิ์ รวยริน ในยุคที่บรรทัดฐานทางสังคมของจังหวัดภูเก็ต ยังไม่เปิดรับกะเทย และมองว่ากะเทยเป็นความแปลกประหลาดในสังคม ทำให้เกิดกระแสการต่อต้านกิจการที่มีกะเทยเป็นนักแสดงหลักอย่างกว้างขวาง คุณภาพชีวิตของกะเทยในช่วง พ.ศ.2532 ถึง พ.ศ.2538 จึงถือว่าค่อนข้างลำบาก ต้องระมัดระวังตัวเองให้ดี เพราะอาจจะถูกคนพื้นถิ่นทำร้ายร่างกายได้ อย่างไรก็ตาม กะเทยในยุคของการบุกเบิกเมืองภูเก็ต ได้สร้างค่อยๆ ประดิษฐ์สร้างบรรทัดฐานใหม่เรื่องค่านิยมและพฤติกรรมทางสังคม จนคนพื้นถิ่นเกิดบนเกาะภูเก็ต เกิดทัศนคติที่ดีต่อกะเทย จนในที่สุดเป็นที่ยอมรับ และจังหวัดภูเก็ต กลายเป็น “ชุมกะเทย” ที่ใหญ่ที่สุดอีกแห่งหนึ่งในสังคมไทย และเป็นที่ยอมรับทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติมากระทั่งทุกวันนี้

กิจการของไข่ม่อน ได้พัฒนารูปแบบของการแสดงเป็นระบบโรงละครที่ทันสมัย สามารถรองรับผู้เข้าชมได้ 800-1,000 ที่นั่ง เริ่มแสดงในโรงละครใหม่ เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ.2534 มีการแสดง 2 รอบ เวลา 19.30 น. และเวลา 21.30 น. มีการแสดงจำนวน 15 ชุดการแสดง นักแสดงได้รับเงินเดือนละ 1,500 บาท และนักท่องเที่ยวยสามารถถ่ายภาพกับนักแสดงได้ โดยราคาค่าถ่ายภาพ 10 บาทต่อภาพ หัวหน้านักแสดงในเวลานั้นคือ “คุณนายแดง” และมีผู้ฝึกสอนท่าเต้น คือ “แม่นก” จากการเปิดกิจการใหม่ของ “ไข่ม่อน”

ที่จังหวัดภูเก็ต ทำให้ต้องยกเลิกการแสดงที่เมืองพัทยาเมื่อ พ.ศ.2540 ย้ายนักแสดงทั้งหมดมาที่จังหวัดภูเก็ต ส่วนกิจการที่เมืองพัทยาเปิดให้เช่าทำธุรกิจบาร์เปียร์แทน

ภาพ 3 ป้ายบริเวณด้านหน้าโรงละครภูเก็ต ไซมอนคาบาเรต์ ในปัจจุบัน
ที่มา: ฝ่ายประชาสัมพันธ์ บริษัท ภูเก็ต ไซมอนคาบาเรต์ จำกัด (3 สิงหาคม 2558)

ประวัติความเป็นมาของคณะไซมอน สะท้อนการเปลี่ยนผ่านทางสังคมของชุกะเทย ในพื้นที่คาบาเรต์โชว์ ที่มีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง ในการสร้างตัวตนทางด้านพื้นที่ และบริบท ผ่านมิติเรื่องเวลา จนสามารถสถาปนา “พื้นที่แห่งการต่อรอง” ใหม่ของกะเทยกับคนพื้นถิ่น การชุกกันในเวลาหนึ่งๆ โดยอาศัยองค์ประกอบที่หลากหลายช่วยสร้างพลังอำนาจ และส่งเสริมให้กะเทยมีเครือข่ายความสัมพันธ์เชิงอำนาจในการต่อสู้ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น แม้ว่าบริษัท ภูเก็ต ไซมอน คาบาเรต์จะเป็นธุรกิจที่อยู่ภายใต้ระบบทุนนิยม ที่ใช้กะเทยเป็นตัวขับเคลื่อนหลัก แต่การสถาปนาระบบความสัมพันธ์ทางอำนาจชุดใหม่ ในชุกะเทย ได้สร้างอำนาจและพื้นที่เอกราชให้ชุกะเทยขึ้น

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าเงื่อนไขของการชุกกะเทย ในระยะแรกเป็นการแสวงหาพื้นที่ใหม่ เพื่อปลดปล่อยตนเองจากความกดดันของสังคมที่มีค่านิยมเรื่องเพศกระแสหลัก ในระยะที่สองเมื่อค้นพบ “พื้นที่” รูปแบบใหม่ ที่พ้นจากแนวคิดเรื่องพื้นที่แบบเดิมแล้ว จึงเริ่มการสถาปนาระบบความสัมพันธ์เชิงอำนาจแบบใหม่ เพื่อเปิดโอกาสให้กะเทยที่มาชุกกัน แสดงตัวตนและภาพลักษณ์ ผ่านอาชีพที่กะเทยในฐานะที่เป็นบุคคลผู้มีอำนาจขึ้นในระบบความสัมพันธ์เชิงอำนาจชุดใหม่ ออกแบบโครงสร้างและความสัมพันธ์เชิงเครือข่ายรูปแบบใหม่ ผ่านองค์ประกอบทางสังคม ซึ่งในที่นี้ได้แก่ อาชีพ “คาบาเรต์โชว์” สภาพดังกล่าวทำให้เกิด “วาทกรรมกะเทยนางโชว์” ที่มีอำนาจครอบงำระบบคิดของคนในสังคม และนักท่องเที่ยวทั้งในประเทศและทั่วโลก ว่ากะเทยที่ทำงานใช้ชีวิตใน “ชุกะเทย” แห่งนี้ ต้องเข้าสู่อาชีพผ่านเงื่อนไข โครงสร้าง และระบบความสัมพันธ์เชิงอำนาจชุดใหม่ ตามครรลองในโลกจินตนาการของกะเทย ผลของวาทกรรมดังกล่าว นำมาสู่การสร้างชนบชุดใหม่ให้

กะเทยในยุคหลัง พ.ศ.2518 ก้าวเข้าสู่อาชีพนี้เป็นจำนวนมาก

1.2 มิติด้านพื้นที่

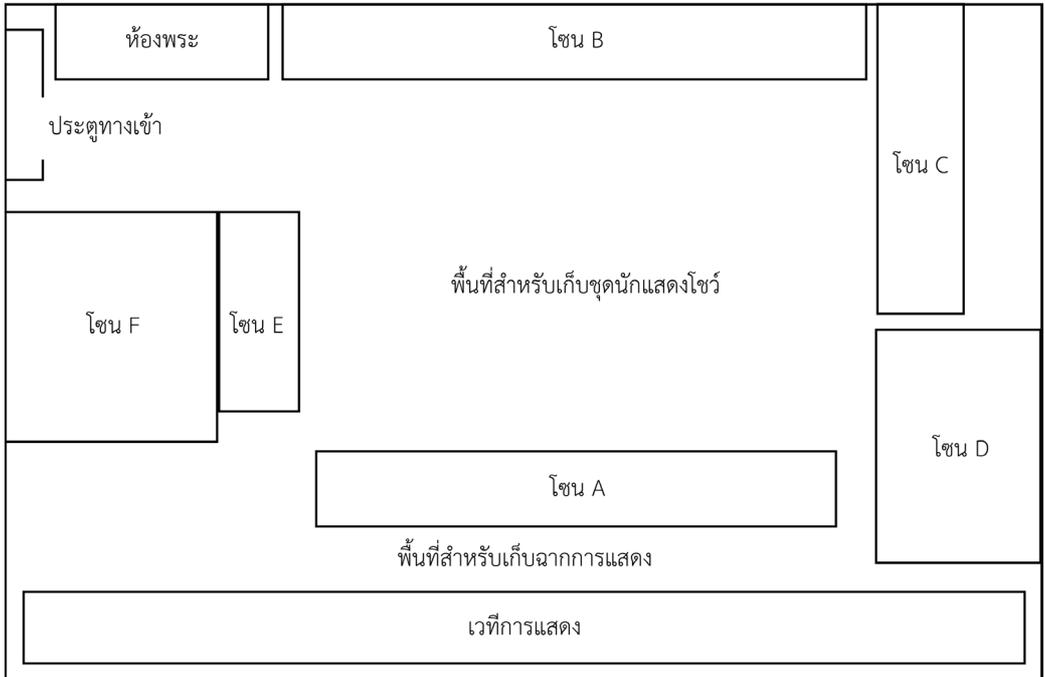
เมื่อพิจารณาจากประวัติความเป็นมาของคณะไช่หม่อน พบว่า เงื่อนไขสำคัญที่สร้าง “ชุมชนกะเทย” คือ 1) ความเป็นปัจเจกของกะเทยในช่วง พ.ศ.2518 และการไม่ได้รับการยอมรับจากครอบครัวและสังคม จนก่อให้เกิดร่องรอยบาดแผล และความต้องการแสวงหาพื้นที่ใหม่ เพื่อปลดปล่อยตัวตน และหลุดพ้นจากความกดดันของสังคมที่มีค่านิยมเรื่องเพศแบบกระแสหลัก ที่เน้นระบบเพศตามแนวคิดแบบชีวการแพทย์ 2) การเข้ามาขุมกันของกะเทย ได้สร้างเงื่อนไขเรื่องความสัมพันธ์ชุดใหม่ในพื้นที่ใหม่ ช่วยให้กะเทยสามารถปลดปล่อยความเป็นตัวตนและความสามารถอย่างอิสระ และ 3) พื้นที่ใหม่สามารถสร้างอำนาจ ตัวตนทางสังคมเพิ่มโอกาสในการสะสมทุนทางเศรษฐกิจ ที่ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตและความสัมพันธ์ทางสังคมของกะเทยกับคนในสังคมแบบพหุวัฒนธรรม

กระบวนการขุมกะเทยไช่หม่อน ถูกสถาปนาผ่านมโนทัศน์เรื่อง การขุม ภายใต้กระบวนการสายเส้นแบ่งเดิม สร้างเส้นแบ่งใหม่ และให้ความหมายใหม่ ซึ่งคำว่า “เส้นแบ่งใหม่” หมายถึง ขอบเขตของอำนาจเดิม วิถีคิดแบบเดิม หรือขนบทางสังคมแบบเดิม ที่ครอบงำตัวตนของบุคคล โดยเฉพาะเรื่อง “เพศ” (Sex) เมื่อพิจารณาจากข้อมูลประวัติความเป็นมาของชุมชนกะเทยไช่หม่อน “กะเทย” ได้สายเส้นแบ่งความเป็นเพศเพศสภาพ (Gender)⁴ เดิม และสร้างเส้นแบ่งใหม่ด้วยการสวมเพศวิถี (Sexuality) ใหม่ บนพื้นที่ใหม่ที่เรียกว่า “คณะไช่หม่อน” การมีชีวิตและตัวตนใหม่ได้สร้าง “รหัสใหม่” (Codes) หรือวิถีชีวิตใหม่ของกะเทย โดยกะเทยภายในชุมชนไช่หม่อน สามารถปลดปล่อยตัวตนและแรงปรารถนาทางเพศอย่างไม่มีขอบเขต

บริบทและเวลาของชุมชนกะเทยไช่หม่อน คาบาเร่ต์ จึงมีลักษณะสั้นไหล มีพลวัต และซับซ้อน โดยใช้พื้นที่ซึ่งกะเทยลากเส้นติดตามตัวไป มิได้มีเส้นทางกายภาพเป็นตัวกำหนดสถานภาพและบทบาททางสังคมตามแนวคิดแบบขนบ ตัวอย่างเช่น หลังเวทีการแสดง เป็นพื้นที่สำหรับกิจกรรมที่สร้างสรรค์ และพื้นที่ต่อรองของการมีตัวตนของกะเทย ภาพลักษณ์เบื้องหลังม่านกะเทยนางโชว์ ในยุคความทันสมัยจึงมีลักษณะซับซ้อน มักจะไม่ได้ถูกเปิดเผยในพื้นที่สาธารณะ เนื่องจากเป็นเรื่องของคุณภาพชีวิตและความลับทางการค้าของบริษัท แต่ในช่วงที่โลกเข้าสู่ภาวะแห่งการไร้พรมแดน หรือตั้งแต่ศตวรรษที่ 20 เป็นต้นมา ผลมาจากการพัฒนาด้านเทคโนโลยี โดยเฉพาะโทรศัพท์เคลื่อนที่ และสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ ช่วยให้กลับมาดังกล่าว สามารถถูกบันทึกเป็นภาพเคลื่อนไหว และนำเผยแพร่ในสังคมออนไลน์ตัวอย่าง เช่น เฟซบุ๊ก (Facebook) ได้อิสระ

การเข้าเป็นส่วนหนึ่งของนักแสดง พบว่า กิจกรรมภายในห้องแต่งตัวนักแสดง หรือหลังม่านนางโชว์ จะเริ่มต้นในเวลา 17.00 น. ของทุกวัน นักแสดงโชว์ในชุมชนกะเทยไช่หม่อน จะต้องมาถึงห้องแต่งตัว ก่อนเวลา 18.00 น. กิจกรรมแรกที่กะเทยต้องทำ คือ การไหว้สิ่งศักดิ์บริเวณประตูทางเข้าห้องแต่งตัว และทักทาย “แม่ปู” หัวหน้าผู้ควบคุมนักแสดง หลังจากนั้น นักแสดงจะเริ่มจับกลุ่มคุยกันด้วยเรื่องทั่วๆ ไปอย่างสนุกสนาน และรับประทานอาหารเย็นที่โรงครัวของบริษัทจัดเตรียมไว้ให้ จากการสังเกตพบว่า การต่อต้านขัดขืนเกิดขึ้นมากมายในเชิงสัญลักษณ์ผ่านวิถีดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น นักแสดงมักไม่ชอบรับประทานอาหารในภาคหลุมที่บริษัทจัดเตรียมไว้ แต่จะนำภาชนะของตนเองไปรับประทานอาหาร แล้วนำขึ้นมารับประทานภายในห้องแต่งตัว

สภาพภายในการจัดแบ่งพื้นที่ของนักแสดง จะแบ่งออกเป็น 6 โซน โดยใช้พยัญชนะภาษาอังกฤษ A-F เป็นชื่อเรียกในแต่ละโซน ดังภาพ 4 ซึ่งพื้นที่สำหรับการแต่งหน้า และแต่งตัวของนักแสดงแต่ละคนจะได้รับช่องเก็บสัมภาระ 1 ช่อง โต๊ะแต่งหน้า พร้อมชั้นลอยคนละ 1 ชั้น ในแต่ละโซนจะจัดระบบคล้ายกับโรงงานอุตสาหกรรมที่นักแสดงต้องนั่งเรียงรายกันไปตลอดแถว

ภาพ 4 แผนผังภายในห้องแต่งตัวนักแสดงโชว์

ที่มา: วัชรุฒิ ชื่อสัตย์, พัฒนามาจากข้อมูลภาคสนาม (3 สิงหาคม 2558)

จากแผนผังข้างบน แสดงบริบทของการซุมกะเทยภายในห้องแต่งตัว ดังนี้ 1) พื้นที่ซื้อขายอาหารและเครื่องดื่ม 2) พื้นที่ออกกำลังกาย 3) พื้นที่สำหรับการฝึกหัดนักแสดงใหม่ 4) พื้นที่แลกเปลี่ยนประสบการณ์ชีวิตปรับทุกข์ ถอดบทเรียนปัญหาครอบครัวและสังคม 5) พื้นที่แลกเปลี่ยนความสัมพันธ์ทางเพศระหว่างกะเทยแปลงเพศ กะเทยไม่แปลงเพศ กะเทยชาย (เกย์) และผู้ชายที่เป็นพนักงานฉาก และ 6) พื้นที่การต่อสู้แย่งชิงความงาม ความโดดเด่น และความเป็น “ดาว” ภายในซุมกะเทยแห่งนี้

ลักษณะการใช้พื้นที่ดังกล่าว ล้วนแสดงผ่านกิจกรรมภายในซุมกะเทย ที่ถูกสร้างขึ้นให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ การแลกเปลี่ยนบนพื้นที่แห่งนี้ได้สร้าง “เอกราช” ของกะเทยผ่านโครงสร้างทางสังคมรูปแบบใหม่ การเข้ามาสู่พื้นที่ของซุมกะเทย ได้รวบรวมสิ่งแตกต่างให้ก่อกำเนิดเป็นสิ่งใหม่ ทำให้เกิดพื้นที่ราบที่ถูกสถาปนาโครงสร้างชุดใหม่ ที่จำแนกกะเทยในซุมกะเทยออกเป็นชั้นๆ มีระดับชั้น และการคุณลักษณะที่ไม่สอดคล้องประสานกันระหว่างชั้น เมื่ออยู่ภายในบริบทของซุมกะเทย ตัวอย่างของ “ระบบแม่⁶” หรือ ระบบการ

ควบคุมดูแล สั่งสอน และอบรมกะเทยที่มีอายุน้อยกว่า ระบบดังกล่าวได้สร้างความลดหลั่นของกะเทยภายใน ชุม และสร้างชนบของการอุปถัมภ์ขึ้น เพื่อสถาปนาอำนาจตัวตนใหม่ทั้งของกะเทยน้องใหม่ และ “แม่” และ ความสัมพันธ์เชิงอำนาจดังกล่าวถูกยอมรับผ่านการแข่งขันและช่วงชิงพื้นที่กันอย่างเข้มข้นในพื้นที่ห้องแต่งตัว หลังม่าน และบนเวทีการแสดง

พื้นที่และกิจกรรมภายในห้องแต่งตัว ด้านหลังม่านโชว์ที่ถูกจัดระบบเพื่อการแต่งตัว แต่งหน้า และ พื้นที่พักผ่อนของนักแสดง จึงเป็นตัวอย่างของการจำแนกพื้นที่ทางกายภาพแบบชนบ มีมิติผิวเผิน ที่จำแนก ตามการใช้งานพื้นที่เท่านั้น แต่ผลการศึกษาพบในมิติที่ทับซ้อนของห้องแต่งตัวดังกล่าว ที่กลายเป็นสนาม หรือ พื้นที่แห่งระดับชั้น ที่ลดหลั่นตามความอาวุโส และอำนาจในการจัดการกับกะเทยคนอื่นๆ ที่รวมกันในกลุ่มกะเทย แห่งนี้ จึงกล่าวได้ว่า พื้นที่ราบของการชุมนุมภายในมโนทัศน์ของเดอเลซ (Colebrook, 2001: 81-84; Wise, 2005: 77-87; DeLanda, 2006a; Deleuze and Parnet, 2007: 69-76; DeLanda, 2010) กำลังถูกท้าทาย โดยโครงสร้างทางสังคมของกะเทยที่ผลิตขึ้นภายใต้ระบบความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ภายใต้บริบทของเวลาและ พื้นที่แบบใหม่ ของกะเทยที่อาศัยอยู่ในชุมชนกะเทยไซมอน คาบาเรต์

1.3 มิติด้านบริบท

นอกจากบริบทของโรงละครและห้องแต่งตัวนักแสดงแล้ว การจัดแบ่งอำนาจผ่านโครงสร้างทางสังคม ของชุมชนกะเทยยังถูกกระทำในหอพักนักแสดง ดังพบในกรณีของ “หอม่วง” ซึ่งเป็นที่พักของบริษัท ภูเก็ต ไซมอนคาบาเรต์ แม้ว่าหอม่วง จะเป็นพื้นที่อยู่อาศัยที่มีราคาไม่สูง เมื่อเทียบกับสภาพบริบททางเศรษฐกิจของ พื้นที่หาดป่าตอง จังหวัดภูเก็ต แต่เกินกว่าครึ่งหนึ่งของสมาชิกในหอม่วงเป็นนักแสดง ที่ถูกจัดให้พักอาศัยภายใต้แนวคิดเรื่องชั้นแบบใหม่ ห้องย่อยถูกจัดตามลำดับความสำคัญของตัวแสดงและตามลักษณะทางกายภาพ ของอาคารหอพัก ภายในอาคารมีพื้นที่จอดรถจักรยานยนต์ และพื้นที่ส่วนกลาง ที่ถูกใช้ร่วมกันเพื่อวางราวตากผ้า ชั้นวางรองเท้า และถังขยะ

กิจกรรมที่เกิดขึ้นในหอม่วง มีองค์ประกอบทั้งด้านบริบทและเวลาเข้ามาเกี่ยวข้อง ความสร้างสรรค์ ที่เกิดขึ้นในหอม่วง ช่วงเวลา 24.00 น. หรือหลังจากหมดภาระหน้าที่จากโรงละครแล้ว จะมีชุมชนย่อยๆ ตาม ภูมิภาคทางวัฒนธรรมของกะเทย ได้แก่ ชุมกะเทยถิ่นเหนือ ชุมกะเทยถิ่นอีสาน ชุมกะเทยถิ่นใต้ หรือชุมชนกะเทย ตามบริบทของจังหวัดที่ตนเองจากมา นอกจากการจำแนกชั้นผ่านตัวแสดงที่กะเทยรับผิดชอบแล้ว ภูมิหลัง ถิ่นกำเนิดและวัฒนธรรมถูกนำมาใช้จำแนกชั้น สถานภาพทางสังคม และระบบความสัมพันธ์ อาทิ ภาษาถิ่น และวัฒนธรรมการรับประทานอาหาร ตัวอย่างเช่น ในชุมชนกะเทยถิ่นเหนือ มีการใช้ภาษาถิ่น และใช้พื้นที่ทาง เดินภายในหอม่วงเป็นห้องครัวชั่วคราว มีการปูเสื่อ หั่นหอม กระเทียม ตะไคร้ สับไก่ เพื่อปรุงเป็นไก่อบขมิ้น แบบอาหารถิ่นเหนือ หลังการปรุงอาหาร ต่างล้อมวงรับประทานด้วยกันอย่างสนุกสนาน “ความเป็นท้องถิ่น” ที่สร้างขึ้นในชุมชนย่อย ถูกซ้อนทับบนพื้นที่ทางกายภาพ และอัตลักษณ์ของความเป็นท้องถิ่นนิยมถูกซ้อนทับด้วยความหลากหลายของความเป็นท้องถิ่นของชุมชนย่อยๆ อีก ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นล้วนข้ามผ่านมิติของเพศ เพศสภาพ และเพศวิถี เมื่อพิจารณาถึงการทำลายเส้นแบ่งเดิม และสร้างเส้นแบ่งใหม่ พื้นที่หอม่วงกลายเป็น แหล่งของการต่อสู้ของอัตลักษณ์วัฒนธรรมแต่ละภูมิภาค ผ่านการสถาปนาอำนาจความเป็นท้องถิ่นนิยมของ

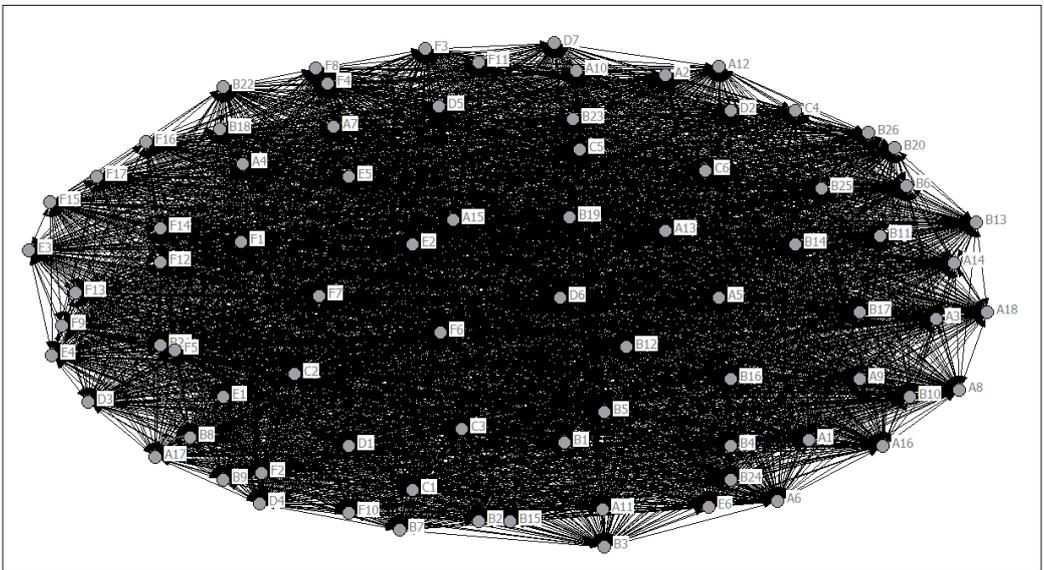
กะเทยพลัดถิ่น ที่ยังสร้างพื้นที่และบริบทเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่ที่ห่อหุ้ม และพื้นที่ที่ถิ่นกำเนิด โดยไม่ยึดโยงผ่านพื้นที่ทางกายภาพ แต่อาศัยสำนึกร่วมทางวัฒนธรรมเป็นองค์ประกอบสำคัญ

นอกจากนี้ การใช้พื้นที่ที่ห่อหุ้มในชุมชนเกษตรไซมอน ในช่วงเวลา 24.00 น. จะพบการสร้างชุมชนเกษตรย่อยตามภูมิภาคของปัจเจกบุคคลทับซ้อนขึ้นมาอีก ดังนั้น แม้ว่าชุมชนเกษตรภาคใต้ จะมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นทางสังคมวัฒนธรรม แต่เส้นแบ่งชนบททางวัฒนธรรมถิ่นใต้ไม่ได้ทำลายสำนึกความเป็นท้องถิ่นเดิมของชุมชนเกษตรย่อยในไซมอน คาบาเรต์ได้ สร้างเส้นแบ่งใหม่ของวัฒนธรรมถิ่นเหนือบนพื้นที่ของชุมชนเกษตรถิ่นใต้ จึงสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา

2. เครือข่ายทางสังคม ด้านระบบแม่

เครือข่ายทางสังคม สะท้อนมิติของความซับซ้อนที่ซ่อนอยู่ภายใต้พื้นราบขนาดใหญ่ของชุมชนเกษตรไซมอน คาบาเรต์ แสดงถึงความเกาะเกี่ยวกันของสมาชิกในชุมชนเกษตร ที่มีการติดต่อปฏิสัมพันธ์ แลกเปลี่ยน และอุปถัมภ์ จนกลายเป็นโครงสร้างทางสังคมภายใต้ “ระบบแม่” โดยมีผลการศึกษา ดังนี้

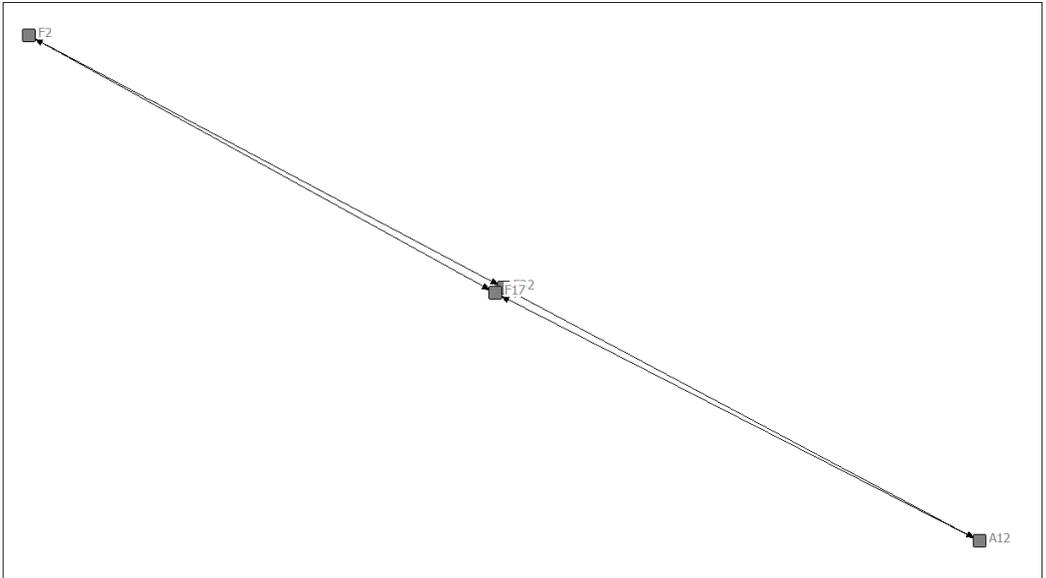
2.1 ผลการวิเคราะห์เครือข่าย ด้านระบบแม่

ภาพ 5 เครือข่ายทางสังคม ด้านระบบแม่ ในชุมชนเกษตรไซมอน คาบาเรต์

ที่มา: วัชรุณี ชื่อสัตย์, พัฒนาจากข้อมูลภาคสนาม โดยใช้โปรแกรม NetDraw version 2.155 (รุ่นทดลองใช้)

จากภาพ 5 พบว่า โครงสร้างเครือข่าย มีขนาดเท่ากับ 80 ราย ตามจำนวนสมาชิกในเครือข่าย ความหนาแน่น ของเครือข่ายมีค่าเท่ากับ 0.998 (S.D. 0.047) สมาชิกเครือข่ายทุกคนมีการเชื่อมต่อกันทั้งทางตรงและทางอ้อมโดยผ่านสมาชิกคนอื่นในเครือข่าย เครือข่ายมีรูปแบบโครงสร้างเครือข่ายเป็นแบบผังต้นไม้ที่มีความหนาแน่น มีขยายใยที่เกาะเกี่ยวและประสานกัน ไม่มีภาวะบุคคลโดดเดี่ยวแยกออกไปจากกลุ่มหลัก ซึ่งมีโหนดศูนย์กลางเชื่อมต่อกับโหนดเกือบทั้งหมดในเครือข่าย

ภาพ 6 บุคคลที่อยู่ในตำแหน่งโหนดใหญ่ของการติดต่อสื่อสาร ด้านระบบแม่ ในชุมชนไทยม่อน คาบาเรต์
ที่มา: วิชรุฒิ ซ้อลลัทยั, พัฒนาจากข้อมูลภาคสนาม โดยใช้โปรแกรม NetDraw version 2.155 (รุ่นทดลองใช้)

ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากภาพ 6 โหนดที่มีขนาดใหญ่ที่สุด หมายถึง โหนดที่มีสมาชิกคนอื่นๆ เข้ามาหา หรือเป็นโหนดที่มีค่าเข้าสู่ระดับศูนย์กลางสูงสุด ในเครือข่ายนี้ คือ แม่ปู (F12) และ คุณน้าแซนดี้ (F17) มีระดับศูนย์กลางเป็น 79 และมีค่าเข้าสู่ศูนย์กลางความใกล้ชิด เป็น 1.000 หมายความว่า สมาชิกดังกล่าวเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในเครือข่าย คือ เป็นกะเทยที่มีอายุมาก มีความอาวุโส มีอิทธิพลทางสังคม และสามารถให้การอุปถัมภ์สมาชิกในเครือข่ายได้ ตลอดจนทำหน้าที่ควบคุมพฤติกรรมของกะเทยที่อยู่ในชุมชนไทยม่อน คาบาเรต์ได้

จากการวิเคราะห์ โครงสร้างเครือข่ายทางสังคมของชุมชนไทยม่อน คาบาเรต์ สามารถสรุปผลได้ดังตาราง 1

ค่าการวัดระดับเครือข่าย	โครงสร้างเครือข่ายทางสังคม
1. ค่าความหนาแน่น	0.998
2. ค่าเข้าสู่ระดับศูนย์กลาง	79
3. ค่าเข้าสู่ศูนย์กลางความใกล้ชิด	1.000

จากตาราง 1 การวัดโครงสร้างทางสังคมของเครือข่าย ภายในชุมชนไทยไซมอน คาบาเรต์ พบว่าค่าความหนาแน่น คือ 0.998 (S.D. 0.047) ค่าเข้าสู่ระดับศูนย์กลาง 79 และค่าเข้าสู่ศูนย์กลางความใกล้ชิด 1.000 โหนดที่แท้จริงสูงสุด คือ แม่ปู (F12) และ คุณน้ำแซนดี (F17) หมายความว่า เครือข่ายทางสังคมด้านระบบแม่ในชุมชนไทยไซมอน คาบาเรต์ มีความหนาแน่น และเชื่อมโยงกันผ่านโหนดที่สำคัญ ซึ่งทั้ง 2 โหนดมีบทบาทหน้าที่สำคัญ คือ แม่ปู (F12) เป็นกะเทยอาวุโส ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าผู้ดูแลนักแสดงภายในโรงละครภูเก็ตไซมอน คาบาเรต์ ถูกเรียกขานนามว่า “แม่” สามารถควบคุม สั่งการ และจัดการกับกะเทยภายในชุมชนไทยได้อย่างเต็มรูปแบบ และสมาชิกทุกคนภายในชุมชนไทยแห่งนี้ให้ความเคารพเป็นอย่างมาก

คุณน้ำแซนดี (F17) เป็นกะเทยอาวุโส ทำหน้าที่เป็นผู้ซ่อมบำรุงชุดของนักแสดงภายในโรงละคร ภูเก็ตไซมอน คาบาเรต์ ถูกเรียกขานนามว่า “คุณน้ำ” สามารถติดต่อนักแสดงภายในโรงละครได้ทุกคน และเป็นที่เคารพของสมาชิกภายในชุมชนไทยแห่งนี้

2.2 กระบวนการสร้างเครือข่ายทางสังคม

จากผลการนำเสนอแผนภาพโครงสร้างทางสังคม สามารถอธิบายความเชื่อมโยงของสมาชิกภายในชุมชนไทยที่มีการติดต่อ แลกเปลี่ยน และสื่อสารกันอย่างเหนียวแน่น เนื่องจากเป็นเครือข่ายที่เกิดขึ้นจากการประกอบสร้างด้วยความเป็นญาติเสมือน หมายความว่า การเข้าออกของสมาชิกภายในชุมชนไทยไซมอน คาบาเรต์ล้วนมาจากระบบแม่ ที่สืบสานกันผ่าน “ความสัมพันธ์” ส่วนตัว การเข้าออกในชุมชนไทยไซมอน ต้องกระทำผ่านระบบความสัมพันธ์แบบ “แม่” เพื่อให้เป็นที่ยอมรับจากสมาชิกคนอื่นๆ ความสัมพันธ์ในระบบแม่เป็นโครงสร้างทางสังคมประเภทหนึ่งที่เกิดขึ้น คล้ายกับระบบอุปถัมภ์เชิงบวก โดยมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเลือกพื้นที่ในการชุม กระทำบนบริบททางประวัติศาสตร์ ภูมิของชุมชนไทยไซมอน คาบาเรต์ ณ เมืองพัทยา บริเวณหาดหัวแหลม (แหลมบาริฮาย) โซนพัทยาใต้ ถูกเลือกเนื่องจากเป็นพื้นที่เกราชแห่งแรกของกะเทย ในการสร้างกิจกรรมทางสังคม ต่อมาเมื่อย้ายมายังจังหวัดภูเก็ต พื้นที่ใหม่จึงได้ถูกสร้างเป็นพื้นที่เกราชแห่งใหม่ในระยะเวลาต่อมา

ขั้นตอนที่ 2 สลายเส้นแบ่งของพื้นที่ทางกายภาพและพื้นที่ทางสังคมของเมืองพัทยา ให้เป็นพื้นที่ราบ โดยใช้กลไกความสัมพันธ์เชิงอำนาจของกะเทย โดยการลากเส้นแบ่งใหม่ที่ทับซ้อนบนพื้นที่พัทยาใต้ ในรูปของชุมชนไทย

ขั้นตอนที่ 3 ประกอบสร้างโครงสร้างทางสังคมและกำหนดโหนด ในชุมชนไทยไซมอน เรียกโหนดสำคัญว่า “แม่” และมีโครงสร้างในการจัดการชุมชนไทยผ่าน “ระบบแม่”

ขั้นตอนที่ 4 สร้างเครือข่ายทางสังคม โดยการเปิดรับสมาชิกเพื่อเข้ามาอยู่ร่วมกันในชุมชนไทยไซมอน

คาบาเรต์ ซึ่งบริบทนี้ทับซ้อนกับระบบการรับนักแสดงเข้าทำงานในบริษัท แต่การเข้า-ออกของสมาชิกใหม่ผ่านระบบแม่จะมีแนวโน้มไหลเลื่อนมากกว่าวิธีการรับสมาชิกอื่นๆ ในบริษัท

ขั้นตอนที่ 5 การดำเนินกิจกรรมของชมรมกะเทยไซมอน ผ่านพื้นที่ทางสังคม 2 บริบท คือ บริบทพื้นที่ห้องแต่งตัว โรงละคร และบริบทพื้นที่หอม่วง

ขั้นตอนที่ 6 พัฒนาเครือข่ายชมรมกะเทยไซมอนให้มีขนาดใหญ่ขึ้น ประกอบด้วยความสัมพันธ์ทางสังคม ได้แก่ การรวมรวบกะเทยอาวุโสของไซมอน คาบาเรต์ เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของชมรมกะเทย และพัฒนาระบบการดูแลกะเทยอาวุโสในชมรมกะเทยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี กับการเชื่อมต่อผ่านระบบโครงข่ายทางสังคมออนไลน์ในโลกไร้พรมแดน

โดยสรุป กระบวนการสถาปนาเครือข่ายชมรมกะเทยไซมอน คาบาเรต์ จึงเป็นเครือข่ายทางสังคม⁷ ที่ถูกสร้างขึ้นผ่านเงื่อนไขของ “กะเทย” ที่ได้รับผลกระทบจากการกีดกันทางสังคม ต้องการแสวงหาพื้นที่ใหม่ในการสร้างตัวตน และต้องการมีคุณภาพชีวิตที่ดี และสร้างความเข้มแข็งในการต่อรองกับอำนาจของวาทกรรมความผิดปกติทางเพศของกะเทย ตลอดจนเผยให้เห็นถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ ที่ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมผ่านกลไกของความ “เป็นญาติเสมือนจริง” ที่ทำหน้าที่ไม่แตกต่างจากญาติพี่น้องที่มาจากสายเลือดเดียวกันที่เรียกว่า “ระบบแม่”

2.3 ความสัมพันธ์เชิงอำนาจของระบบแม่ของชมรมกะเทยไซมอน คาบาเรต์

กลไกสำคัญในการสถาปนาระบบความสัมพันธ์เชิงอำนาจขึ้นใหม่ภายใต้โครงสร้างและพื้นที่แบบใหม่คือ ระบบแม่ ซึ่งในชมรมกะเทยไซมอน คาบาเรต์ คือ “แม่ปู” เกิดจากสถาปนาอำนาจผ่านโครงสร้างทางสังคมของกะเทย และทับซ้อนด้วยตำแหน่งหน้าที่ตามภาระงานในบริษัท การยอมรับจากสมาชิกในชมรมกะเทยถูกผูกโยงไว้กับโหนดสำคัญ โดยระบบแม่เปิดโอกาสให้ อายุ เป็นกลไกในการจัดวางความสัมพันธ์เชิงอำนาจในระบบย่อยของชมรมกะเทย หน้าที่ของระบบแม่ในชมรมกะเทยไซมอน ถูกพัฒนาผ่านโครงข่าย “การเป็นญาติเสมือนจริง” ทำหน้าที่ในการดูแล สั่งสอน อบรม ปกป้อง หรือใช้อำนาจในการทำลายสมาชิกในชมรมกะเทย หรือผลักให้กะเทยออกจากชมรมกะเทยไซมอนได้ นอกจากนี้ ระบบแม่ยังทำหน้าที่ตามความคาดหวังของสังคม ผ่านระบบอาวุโสเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความยึดโยงอยู่กับกรอบคิดของชมรมกะเทยที่ตนเป็นสมาชิก การขัดขืนระบบแม่ในรูปแบบอื่นๆ ที่กะเทยอายุน้อยกว่ากระทำต่อกะเทยที่มีอายุมากกว่า คือ การนินทา หรือการแสดงกริยาไม่ยอมรับกะเทยรุ่นพี่ลับหลัง แต่เมื่อปะทะกันในเรื่องหน้า ยังคงรักษาสถานภาพความสัมพันธ์ไว้เป็นอย่างดี

unสรุป

ชมรมกะเทย เป็นคำที่ผู้วิจัยผลิตขึ้นจากข้อมูลภาคสนาม ผวนกับการสังเคราะห์คำผ่านมโนทัศน์เรื่องการชุมนุม หรือในภาษาอังกฤษใช้คำว่า “Assemblage” ของเดอเลิซและกัตตารี (Deleuze and Guattari, 2005: 71, 73; Holland, 2013: 59-60) ลักษณะของมโนทัศน์ดังกล่าวให้ความสำคัญกับสิ่งที่อยู่นอกขอบของสังคม หรือมองในเชิงวิพากษ์กับสิ่งที่ถูกสังคมละเลยไป

โดยมโนทัศน์เรื่องการชุม เป็นการรวมรวบสิ่งที่แตกต่างกันจากสังคม มาเรียบเรียงเป็นสิ่งใหม่ โดยที่ความต่างต่างนั้น ต้องไม่เป็นอุปสรรคของการรวมสิ่งใหม่ขึ้น หรืออีกนัยหนึ่ง หมายถึง กระบวนการสลายชั้นระดับชั้นทางสังคม หรือสิ่งของบางอย่างให้เป็นแนวระนาบเดียวกัน การชุม หรือการเชื่อมต่องจึงเป็นการสร้างพื้นที่ราบขนาดใหญ่ให้กับสิ่งหนึ่งๆ และสลายระดับความต่ำสูงให้เท่ากัน

การชุมกะเทยไซมอน คาบาเรต์เป็นกรณีศึกษา ที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นในชุมชนกะเทยในบทความนี้ สะท้อนให้เห็นถึง การสถาปนาอำนาจของกะเทย ในฐานะที่เป็นปัจเจก ที่มีสถานะของการเป็น “บุคคลชั้นกลาง” ใน “ชุม” ซึ่งในอดีตเคยอยู่ในสถานะของการไร้ตัวตน ไร้พลัง หรือไร้อำนาจต่อรองทางสังคม แต่การ “ชุม” ของกะเทย ได้สร้างพื้นที่ราบขนาดใหญ่ในสังคมขึ้น จนเกิดชุดของความสัมพันธ์ชุดใหม่ ที่เพิ่มอำนาจในการต่อรองให้แก่ “ชุมกะเทย” ผ่านกระบวนการสร้างพื้นที่ใหม่ หรือพื้นที่เอกราช ซึ่งกะเทยสามารถใช้เป็นพื้นที่สำหรับการปลดปล่อยตนเอง ผ่านแรงปรารถนาทางเพศ และการหลุดพ้นจากขนบของสังคมกระแสหลัก ภายใต้จักรกลแห่งการชุมกะเทย ที่เรียกว่า “ระบบแม่”

ชุมกะเทยไซมอน คาบาเรต์ ถูกใช้เป็นกรณีศึกษา สะท้อนชุมกะเทยที่ถูกประกอบสร้างขึ้น ผ่านประวัติความเป็นของคณะแสดง ในสถานบริการบาร์เปียร์ไซมอน บริเวณหาดหัวแหลม โชนพัทยาใต้ เมืองพัทยา พื้นที่ทางสังคมใหม่ที่เกิดขึ้น โดยการรวบรวมปัจเจกกะเทยที่ได้รับผลกระทบจากการกีดกันทางสังคม หรือที่เรียกว่า “ชุมกะเทยไซมอน คาบาเรต์” มีการให้ความสำคัญกับประวัติความเป็นมาของกะเทย ในฐานะของบุคคลชั้นกลางทางสังคมที่ไม่มีอำนาจต่อรอง ทำให้เห็นภาพจุดกำเนิดของชุมกะเทย และประวัติศาสตร์ของคนตัวเล็กตัวน้อยในสังคมกระแสรองถูกยกระดับขึ้นเป็นระดับมัชฌิมภาค

การวิเคราะห์พื้นที่ของชุมกะเทยไซมอน โดยใช้พื้นที่ห้องแต่งตัวและหลังม่านการแสดง ในช่วงเวลา 18.00-23.00 น. สะท้อนการต่อสู้ของกะเทย ในการแสดงตัวตน โดยอาศัยโครงสร้างทางสังคมผ่านระบบแม่ในการจัดการ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวได้ทำลายกระบวนการจัดเรียงปัจเจกกะเทยให้เป็นที่ราบผืนเดียวกันจนหมดสิ้น และสร้างอำนาจผ่านระดับความต่ำสูงของกะเทยอาวุโส ลดหลั่นตามลำดับเพื่อให้เห็นถึงตำแหน่งของอำนาจ การใช้อำนาจ และผลิตชุมกะเทยย่อยในชุมกะเทยเดิม การศึกษาชุมกะเทยไซมอน คาบาเรต์ ไม่เพียงเปิดเผยการสถาปนาพื้นที่ การออกแบบโครงสร้าง และระบบความสัมพันธ์ผ่านกระบวนการชุม ที่มุ่งให้ความสำคัญกับการทำลายขนบความเป็นเพศ เพศสภาพ และสร้างเส้นแบ่งใหม่ผ่านเพศวิถีของชุมกะเทย ที่มีได้มองเห็นแต่ความผิดกติทางเพศ หรือการเป็นคนชั้นกลางทางสังคมอย่างเดียว แต่ยกระดับของปัจเจกแห่งปัญหาให้กลายเป็นหน่วยที่ใหญ่และซับซ้อนขึ้น เพื่อท้าทายอำนาจของมโนทัศน์เรื่องการชุมแบบขนบ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กะเทยในฐานะของ “คนพลัดถิ่น” ที่เข้ามาชุมกันและทำงานในต่างถิ่น แต่กลับสร้างเส้นแบ่งใหม่และสลายเส้นแบ่งเดิมของชนสังคม ผ่านการสร้างสำนึกร่วมกันข้ามเขตพรมแดนทางภูมิศาสตร์ได้

การสร้างเครือข่ายทางสังคมเป็นกลไกที่ช่วยให้ชุมกะเทยไซมอน คาบาเรต์ มีโครงสร้างที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยการเฉพาะการวิเคราะห์ผ่านโหนดและการติดต่อ แสดงให้เห็นถึงความหนาแน่นของการติดต่อสื่อสาร การปฏิสัมพันธ์ และการแลกเปลี่ยนของสมาชิกภายในเครือข่ายทางสังคมที่มีความเข้มข้น และไม่พบสถานะของการโดดเดี่ยวของสมาชิกในเครือข่าย ซึ่งการสร้างเครือข่ายที่มีความหนาแน่น เป็นลักษณะพิเศษของ

เครือข่ายทางสังคม ที่ประกอบสร้างผ่านความสัมพันธ์แบบ “เครือข่ายที่เสมือนจริง” สะท้อนการรวมที่มีเงื่อนไขร่วมกันหลายประการคือ 1) ความเหมือนกันของสมาชิกในเครือข่าย เช่น ความสนใจบางอย่างร่วมกัน การเป็นกะเทยเหมือนกัน 2) การแสวงหาพื้นที่ในการแสดงออกและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น โดยมี “ระบบแม่” เป็นกลไกทางสังคม ส่งผลให้เครือข่ายมีความมั่นคง และขยายขอบเขตของเครือข่ายในชุมกะเทยออกไปไม่สิ้นสุดผ่านโลกไร้พรมแดน และการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ผ่านการสื่อสารบนสังคมออนไลน์

อภิปรายผล

บทความนี้ ผู้วิจัยเลือกประเด็นในการอภิปรายผล ผ่านมโนทัศน์เรื่องการรวม (Deleuze and Guattari, 2005: 71, 73; DeLanda, 2006a; Deleuze and Parnet, 2007: 69-76; DeLanda, 2010) โดยกำหนดหัวข้อในการอภิปรายออกเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

1. การสร้างพื้นที่ของเพศนอกขอบ หรือการรวมกะเทย เป็นการรวมกลุ่มของกะเทยที่สร้างขอบใหม่ โดยกระบวนการทำลายเส้นแบ่งเดิม คือ การทำลายความเป็นเพศ เพศสภาพเดิม และสร้างเพศวิถีใหม่ ซึ่งการสร้างเพศวิถีใหม่เป็นกระบวนการที่เรียกว่า “การสร้างเส้นแบ่งใหม่” พร้อมทั้ง การให้ความหมายใหม่ของเพศวิถีใหม่ว่า “กะเทย” ความหมายใหม่ของกะเทย จึงเป็นสถานะที่ไม่เกี่ยวข้องกับความเป็นหญิงหรือเป็นชาย แต่เป็นการแสดงออกที่นอกขอบเพศความเป็นหญิงและความเป็นชาย ดังนั้น กระบวนการสร้างเส้นแบ่งใหม่ และสลายเส้นแบ่งเดิมของเพศ เพศสภาพ และเพศวิถีของกะเทย บนชุมกะเทยไซมอน จึงเป็นการกำเนิดใหม่ ที่อยู่ในสถานะการ “กำลังจะเป็น” เพราะการสลายเส้นแบ่งเดิมของชุมกะเทย ยังมีการยึดความเป็นหญิง หรือเพศสภาพของผู้หญิง เข้ามาเชื่อมต่อกับตัวตนของกะเทยที่อาศัยอยู่ในชุมกะเทยไซมอน แต่กระบวนการรวมกะเทย กลับเป็นพื้นที่ของการสร้างความเข้มแข็งให้กับหลายปัจเจกกะเทยที่เข้ามารวมกัน และสร้างอำนาจต่อรองที่สะท้อนคุณค่าความเป็นมนุษย์ผ่านมิติเรื่องพื้นที่ เวลา และบริบทในความหมายใหม่

2. การสร้างพื้นที่ราบขนาดใหญ่ในชุมกะเทย ผ่านการรวมหรือการเชื่อมต่อ โดยการจัดเรียงของปัจเจกกะเทยที่มีความหลากหลาย ที่ถูกปฏิเสธจากชนสังคมกระแส เพื่อการจัดเรียงใหม่ จนเกิดพื้นที่ราบขนาดใหญ่ ที่ทำลายระดับชั้น ความต่ำสูงของสังคมแบบชนบ ให้เป็นแนวราบ โดยการจัดเรียงสิ่งใหม่ อาศัยผลลัพธ์ของการใช้งานที่ได้ประสิทธิภาพมากกว่าการเป็นเพียงปัจเจกกะเทย การรวมกะเทยจึงสร้างพื้นที่เอกราช ที่เป็นจักรกลในการปลดปล่อยความเป็นตัวตน และแรงปรารถนาทางเพศได้อย่างเสรีบนพื้นที่ราบขนาดใหญ่ที่ปัจเจกกะเทยจัดเรียงร่วมกัน หลังจากนั้น จึงใช้ “ระบบแม่” เพื่อจัดวางอำนาจ และออกแบบการใช้อำนาจในชุมกะเทย ที่แสดงถึงระดับความสูงต่ำของพื้นที่ ผลการศึกษาชุมกะเทยไซมอน จึงท้าทายมโนทัศน์เรื่อง การรวม ที่ไม่ได้สร้างพื้นที่ราบเสมอไป หากพิจารณาในระดับลึกของมิติเชิงซ้อนในชุมกะเทย

3. ชุมกะเทยในฐานะ “คนพลัดถิ่น” บนพื้นที่ทางกายภาพที่แตกต่าง ไม่ได้ให้ความสำคัญกับ “กะเทย” ในบริบทเฉพาะของเรื่องเพศ เพศสภาพ และเพศวิถีเพียงอย่างเดียว แต่มองไปถึงคุณค่าของความเป็นมนุษย์ โดยการอธิบายกะเทยที่เข้ามารวมกัน ในฐานะของคนพลัดถิ่น ที่สร้างชุมกะเทยย่อย ในชุมกะเทยใหญ่ โดยบทความนี้ สะท้อนให้เห็นถึงการสร้างสำนึกร่วมของชุมกะเทยบนพื้นที่ทางจินตนาการ โดยอาศัยวัฒนธรรม

เป็นเครื่องมือในการสลายเส้นแบ่งแบบขนบตามลักษณะพื้นที่ทางกายภาพ เป็นการสร้างเส้นแบ่งใหม่ และให้ความหมายใหม่ ที่สะท้อนให้เห็นถึงสำนึกร่วมของการเป็นคนพลัดถิ่น ที่ไม่ถูกกลืนกลายด้วยบริบทและวัฒนธรรมชุดอื่น

เชิงอรรถ

¹ ปัจจุบันหาดหัวแหลมมีชื่อว่า “แหลมบารีฮาย”

² การร้องเพลงโดยเปิดแผ่นเสียงหรือเทปเพลง แล้วผู้ร้องทำปากให้เหมือนกำลังร้องเพลงนั้นๆ โดยไม่เปล่งเสียง

³ ในปี พ.ศ.2532 เริ่มอพยพนักแสดงคาบาเรต์บางส่วนจากเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี มาอยู่ที่จังหวัดภูเก็ต ซึ่งในขณะนั้น มีการก่อสร้างโรงละครใหม่ โดยอาศัยกำลังแรงงานจากนักแสดงคาบาเรต์ด้วย ส่วนปี พ.ศ.2534 เริ่มทำการเปิดการแสดงเป็นครั้งแรก ในจังหวัดภูเก็ต

⁴ เพศ (Sex) และเพศสภาพ (Gender) ตามการรับรู้ของกะเทย ในบริบทของไชมอน คาบาเรต์ จากข้อมูลภาคสนาม สะท้อนให้เห็นถึงการรวม (An assemblage) ซึ่งได้ทำลายเส้นแบ่ง หรืออาณาบริเวณของเพศ และเพศสภาพเดิมของกะเทย การอยู่ในพื้นที่เอกราชที่จึงเป็นการสร้างเพศวิถี (Sexuality) แบบใหม่ หรือการขีดเส้นนิยามตัวตนใหม่ แต่เพศวิถีแบบใหม่นี้ไม่สอดคล้องกับ “ความคาดหวังทางสังคม” ที่เกิดจากกระบวนการประกอบสร้างความจริงทางเพศของ “ความเป็นชายและหญิง” ซึ่งเป็นผลจากการปิดฉากโดยกระบวนการทางสังคม ดังนั้น ผู้เขียนตระหนักถึงข้อโต้แย้งดังกล่าว แต่องค์ประกอบของการไม่ไปตามแนวทางของเพศ เพศสภาพ และเพศวิถี ดังกล่าวเป็นลักษณะของ “การแสดงออก (Performativity)” ที่ถูกประกอบสร้างขึ้นใหม่ (Butler, 1990: 22-33, 84-91; Salih, 2006: 55-62) เพื่อให้สอดคล้องกับปลดปล่อยความปรารถนาทางเพศเท่านั้น

⁵ ดา ว หมายถึง นักแสดงคาบาเรต์ ที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นตัวร้องหลักหลายๆ ชุดการแสดง องค์ประกอบสำคัญของ “ดา ว” จะต้องมรูปร่าง ใบหน้า และสรีระที่สวยงาม ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดผู้บริโภคการแสดงคาบาเรต์โชว์

⁶ ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ และระบบอุปถัมภ์ในสังคมกะเทย ปรากฏในงานเขียนของ เปรมปริดา ปราโมช ณ อยุธยา (2546: 24) และงานเขียนของ พรเทพ พรขาว และเกษราวัลลภ นิลวรานุกร (2552: 40-41) แต่ถูกประดิษฐ์คำเรียกระบบความสัมพันธ์ดังกล่าวว่า “ระบบแม่” โดยมีพื้นฐานมาจากการใช้คำเรียกว่า “แม่” แทนกะเทยที่มีความอาวุโสมากกว่า ปรากฏในงานเขียน “ระบบแม่ [กะเทย]: ศิลป์และศาสตร์การครองอำนาจนำในสังคมกะเทยไทย” ของ วัชรวิมล ชี้อิสต์ย์ และวัชรพล พุทธิรักษา (2558) งานเขียนของ พัชรินทร์ สิริสุนทร (2558: 485-486) และรายงานการวิจัยของ พัชรินทร์ สิริสุนทร, วัชรวิมล ชี้อิสต์ย์ และนิรมล พิมพ์น้ำเย็น (2559: 103, 128-129)

⁷ เครือข่ายทางสังคม หมายถึง ความสัมพันธ์ในสังคมมนุษย์ทั้งในระดับปัจเจกบุคคล ปัจเจกกับกลุ่ม กลุ่มกับกลุ่ม และกลุ่มกับเครือข่าย โดยเป็นการอธิบายถึงพฤติกรรมและความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่างๆ เช่น กิจกรรม การสื่อสาร ความร่วมมือ การพึ่งพาอาศัย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่มีโครงสร้างและรูปแบบที่หลากหลาย โดยเครือข่ายทางสังคมของมนุษย์นั้น มีการกระจายตัวไปตามหน่วยย่อยหรือปัจเจกบุคคลในสังคม มีการเกิดขึ้น ดำรงอยู่และแปรเปลี่ยนไปเช่นเดียวกับสรรพสิ่ง (สุทธิยศ อาภากรโร, พระมหา, 2548: 6-7)

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กวินทร เสถียร และพัชรินทร สึรสุนทร. (2557). *รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ การพัฒนานวัตกรรมทางสังคม เพื่อส่งเสริมสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ ในประเพณีแข่งเรือ อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน*. พิษณุโลก: คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- กุลภา วจนสาระ และกฤตยา อาชวนิจกุล (บก.). (2555). โหมโรง: ประชากรชายขอบและความเป็นธรรมในสังคมไทย, *ประชากรและสังคม 2555: ประชากรชายขอบและความเป็นธรรมในสังคมไทย* (หน้า 7-14). นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จิรพรรณ กาญจนะจิตรา. (2529). *การพัฒนาชุมชน* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2553). *รัฐ-ชาติกับ (ความไร้) ระเบียบโลกชุดใหม่* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: วิชาษา.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2554). *แนะนำสกุลความคิดหลังโครงสร้างนิยม*. กรุงเทพฯ: สมมติ.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2555ก). *การเมืองของความปรารถนา*. กรุงเทพฯ: บ้านพิทักษ์อักษร.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2555ข). *ภาษากับการเมือง ความเป็นการเมือง* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: วิชาษา.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2555ค). *เดอเลซกับการเมืองของความปรารถนา (ฉบับย่อ)*. *นิตยสารวิชาษา*, 6(7): 5-9.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2556ก). *เดอเลซ-กัตตารีกับมโนทัศน์เรื่องความปรารถนา*. *นิตยสารวิชาษา*, 7(5): 6-10.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2556ข). *เดอเลซ-กัตตารีกับมโนทัศน์เรื่องความปรารถนา (จบ)*. *นิตยสารวิชาษา*, 7(6): 6-11.
- ไชยวัฒน์ รุ่งเรืองศรี. (2550). *ระเบียบวิธีวิจัยทางวิทยาศาสตร์สังคม*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ธีระภัทรา เอกผาชัยสวัสดิ์. (2553). *ชุมชนศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปัทมา ทุมวาวศ์ และดวงกลม ไตรวิจิตรคุณ. (2552). การวิเคราะห์รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือของครูในโรงเรียนที่มีการปฏิบัติ: การประยุกต์ใช้การวิเคราะห์เครือข่ายสังคม. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 4(1): 1425-1439.
- ปัทมา ทุมวาวศ์. (2551). *การวิเคราะห์รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือของครูในโรงเรียนที่มีการปฏิบัติ: การประยุกต์ใช้การวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม*. วิทยานิพนธ์ ค.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- เปรมปรีดา ปราโมช ณ อยุธยา. (2546). *การช่วงชิงอัตลักษณ์ “กะเทย” ในงานคาบาเรต์โชว์*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

- เปรมปรีดา ปราโมช ฌ อยู่ธธา. (2547). พลวัตภายใน ‘ลีลาชีวิตเรื่องเพศแบบกะเทย’. *วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์*, 21(2): 93-113.
- พรเทพ แพรขาว และเกษราวัลณ์ นิลวางกูร. (2552). *ชีวิตและสุขภาพของกะเทยอีสานในคณะหมอลำ* (รายงานผลการวิจัย). ขอนแก่น: คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พัชรินทร์ สิริสุนทร และกวิณธร เสถียร. (2552). *การพัฒนากระบวนการเครือข่ายทางสังคมเพื่อส่งเสริมการออกกำลังกาย และกีฬาเพื่อสุขภาพในพื้นที่ภาคเหนือ ประเทศไทย*. พิษณุโลก: ดาวเงินการพิมพ์.
- พัชรินทร์ สิริสุนทร. (2558). *ความรู้ อำนาจ และสุขภาพ: จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัชรินทร์ สิริสุนทร, วัชรวุฒิ ชื่อสัตย์ และนิรมล พิมพ์น้ำเย็น. (2559). *สถานการณ์และสภาวะทางเพศของหญิงชายบริการทางเพศ: กรณีศึกษาหญิงข้ามเพศ ในเขตเมืองพิษณุโลก ประเทศไทย* (รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์). พิษณุโลก: คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- มนัส สุวรรณ. (2544). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2551). *วิจัยเชิงคุณภาพทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: คำสมัย.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2555). *วิธีการเชิงผสมผสานสำหรับการวิจัยและประเมิน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รุจเรขา วิทยาวุฑฒิกุล และน้ำทิพย์ วิภาวิน. (2555). การวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม กับงานวิจัยทางสารสนเทศศาสตร์. *วารสารบรรณศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 5(2): 126-140.
- วัชรวุฒิ ชื่อสัตย์ และวัชรพล พุทธิรักษา. (2558). ระบบแม่ [กะเทย]: ศิลป์และศาสตร์การครองอำนาจนำในสังคมกะเทยไทย. *วารสารศิลปศาสตร์*, 15(2): 101-118.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2532). *หลักการพัฒนาชุมชน: การพัฒนาชุมชนประยุกต์*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สุทธิชัย อากาศโร, พระมหา. (2548). *เครือข่าย: ธรรมชาติ ความรู้ และการจัดการ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข.
- สุริชัย หวันแก้ว. (2550). *คนชายขอบ: จากความคิดสู่ความจริง* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อานันท์ กาญจนพันธุ์. (2549). การต่อสู้เพื่อความเป็นคนของคนชายขอบในสังคมไทย. ใน อานันท์ กาญจนพันธุ์ (บรรณาธิการ), *อยู่ชายขอบ มองลอดความรู้: รวมบทความเนื่องในวาระครบรอบ 60 ปี ฉลาดชาย รมิตานนท์* (หน้า 3-31) กรุงเทพฯ: มติชน.

ภาษาอังกฤษ

Borgatti, S. P. (2002). *NetDraw software for network visualization*. Lexington, K.Y.: Analytic Technologies.

- Borgatti, S. P., Everett, M. G., and Freeman, L. C. (2002). *UCINET for windows: software for social network analysis*. Harvard, M.A.: Analytic Technologies.
- Butler, P. J. (1990). *Gender trouble: feminism and the subversion of identity*. New York: Routledge.
- Colebrook, C. (2001). *Gilles Deleuze*. London: Routledge.
- DeLanda, M. (2002). *Intensive Science and Virtual Philosophy*. London: Continuum.
- DeLanda, M. (2006a). *A new philosophy of society: assemblage theory and social complexity*. London: Continuum.
- DeLanda, M. (2006b). Deleuzian Social Ontology and Assemblage Theory. In Fuglsang, M. and Sørensen, B. M. (eds.), *Deleuze and the Social* (pp. 250- 266). Edinburgh: Edinburgh University Press.
- DeLanda, M. (2010). *Deleuze: history and science*. New York: Atropos Press.
- Deleuze, G. and Guattari, F. (1975). Psychoanalysis and ethnology. *Substance*. 4 (11/12): 170-197.
- Deleuze, G. and Guattari, F. (2005). *A thousand plateaus: capitalism and schizophrenia*. (Massumi, B., trans). Minneapolis: the University of Minnesota Press. (Original work published 1987).
- Deleuze, G. and Parnet C. (2007). *Dialogues II*. (Tomlinson, H. and Habberjam, B., trans). New York: Columbia University Press. (Original work published 1977).
- Holland, E. W. (2013). *Deleuze and Guattari's a thousand plateaus: a reader's guide*. London: Bloomsbury.
- Jackson, A. P. (1995). *Dear uncle Go: male homosexuality in Thailand*. Bangkok: Bua Luang Books.
- Jackson, A. P. (1999). Tolerant but unaccepting: the myth of Thai 'Gay paradise'. In Jackson, A. P. and Cook, N. M. (eds.), *Gender and sexualities in modern Thailand* (pp. 226-242). Bangkok: O.S. Printing House.
- Jackson, A. P. (2011). Capitalism, LGBT activism, and queer autonomy in Thailand. In Jackson, A. P. (ed.), *Queer Bangkok: twenty first century markets, media, and rights* (pp. 195-204). Aberdeen: Hong Kong University Press.
- Mcculloh, I. A. (2013). *Social network analysis: with applications*. New Jersey: John Wiley & Sons.

- Pramoj Na Ayuthaya, P. (2007). The dynamics of ‘Kathoei sexuality’ in modern Thailand. In Kwanchewan Buadaeng and Apinya Fuengfusakul (eds.), *Kham Khop Fa, 60th anniversary: Shigeharu Tanabe [ข้ามขอบฟ้า 60 ปี ชิเกฮารุ ทานาเบ]* (pp. 215-233). Bangkok: Princess Maha Chakri Sirindhorn Anthropology Centre.
- Prell, C. (2012). *Social network analysis: history, theory and methodology*. London: SAGE.
- Salih, S. (2006). On Judith Butler and performativity. In Lovaas, K. E. and Jenkins, M. M. (eds.), *Sexualities and communication in everyday life: a reader* (pp. 55-68). New York: SAGE Publications.
- Scott, J. (2013). *Social network analysis*. Los Angeles: SAGE Publications.
- Totman, R. (2003). *The third sex: Kathoei-Thailand’s Lady Boys*. London: Souvenir Press.
- Wise, J. M. (2005). Assemblage. In Stivale, C. J. (ed.), *Gilles Deleuze: key concepts* (pp. 77-87). Quebec: McGill-Queen’s University Press.

สัมภาษณ์

- ครูบอล [นามแฝง], (2 สิงหาคม 2558). สัมภาษณ์. หัวหน้าผู้ฝึกสอนนักแสดงโชว์. บริษัท ภูเก็ต ไซมอนคาบาเรต์.
- แม่ปู [นามแฝง], (3 สิงหาคม 2558). สัมภาษณ์. หัวหน้าผู้ควบคุมนักแสดงโชว์. บริษัท ภูเก็ต ไซมอนคาบาเรต์.
- ตองหนึ่ง [นามแฝง], (3 สิงหาคม 2558). สัมภาษณ์. นักแสดงโชว์. บริษัท ภูเก็ต ไซมอนคาบาเรต์.
- แบงค์ [นามแฝง], (3 สิงหาคม 2558). สัมภาษณ์. นักแสดงโชว์. บริษัท ภูเก็ต ไซมอนคาบาเรต์.
- วุฒิหญิง [นามแฝง], (3 สิงหาคม 2558). สัมภาษณ์. นักแสดงโชว์. บริษัท ภูเก็ต ไซมอนคาบาเรต์.
- นัตตี้ [นามแฝง], (3 สิงหาคม 2558). สัมภาษณ์. นักแสดงโชว์. บริษัท ภูเก็ต ไซมอนคาบาเรต์.
- บังเอิญ [นามแฝง], (3 สิงหาคม 2558). สัมภาษณ์. นักแสดงโชว์. บริษัท ภูเก็ต ไซมอนคาบาเรต์.
- เอ็มมี [นามแฝง], (3 สิงหาคม 2558). สัมภาษณ์. นักแสดงโชว์. บริษัท ภูเก็ต ไซมอนคาบาเรต์.
- กอล์ฟเพ็ญ [นามแฝง], (3 สิงหาคม 2558). สัมภาษณ์. นักแสดงโชว์. บริษัท ภูเก็ต ไซมอนคาบาเรต์.
- ป๊าก [นามแฝง], (3 สิงหาคม 2558). สัมภาษณ์. นักแสดงโชว์. บริษัท ภูเก็ต ไซมอนคาบาเรต์.
- คุณน้ำแซนดี้ [นามแฝง], (4 สิงหาคม 2558). สัมภาษณ์. แฝงนักร้องนักแสดงโชว์. บริษัท ภูเก็ต ไซมอนคาบาเรต์.
- น้ำปราณี [นามแฝง], (4 สิงหาคม 2558). สัมภาษณ์. หัวหน้าแผนกเสื้อผ้านักแสดงโชว์. บริษัท ภูเก็ต ไซมอนคาบาเรต์.
- แม่แป้ม [นามแฝง], (4 สิงหาคม 2558). สัมภาษณ์. ผู้ควบคุมนักแสดงโชว์. บริษัท ภูเก็ต ไซมอนคาบาเรต์.
- ป้าอัน [นามแฝง], (4 สิงหาคม 2558). สัมภาษณ์. ผู้ควบคุมนักแสดงโชว์. บริษัท ภูเก็ต ไซมอนคาบาเรต์.

แม่หรั่ง [นามแฝง], (4 สิงหาคม 2558). สัมภาษณ์. นักแสดงโชว์อาวุโส. บริษัท ภูเก็ต ไชมอนคาบาเรต์.
บุญรักษ์ สุกใส, (6 สิงหาคม 2558). สัมภาษณ์. กรรมการผู้จัดการ. บริษัท ภูเก็ต ไชมอนคาบาเรต์.